

Budget 2010 "Sköna Gröna Tyresö"

Paradigmskifte för hållbar utveckling – fokus på miljö, klimat och hälsa

Det övergripande målet för planering, budget och beslut inom all kommunal verksamhet ska bidra till långsiktigt hållbar utveckling. För detta krävs ett paradigmskifte – från ett ensidigt "ekonomiskt tillväxtperspektiv" till – fokus på mänskligt välbefinnande – förbättrad fysisk och psykisk hälsa och lycka. Paradigmskiftet syftar till åtgärder som hejdar klimatförändringarna – en samhällsfråga som griper in i de flesta områdena. Livsstils- och systemförändringar ligger framför oss, så att vi på ett enklare sätt kan leva hållbart – det gäller särskilt boende, mat och transporter.

Ekonomi betyder hushållning, och det vi allra mest måste hushålla med är vårt naturkapital. 25 september 2009 inföll Earth Overshoot Day (ekologiska skuldens dag), den dag då mänskligheten börjar leva bortom gränsen för vad det ekologiska systemet tillåter. Klimatförändringarna är ett tydligt exempel, avskogning, minskad biologisk mångfald, utfiskning och vattenbrist är andra. Resten av året skuldsätter vi systemet och överutnyttjar naturkapitalet, samtidigt som vi ökar på avfallsmängden. På mindre än 10 månader använder vi ekosystemtjänster som det tar jordklotet 12 månader att skapa. 1986 överskreds gränsen för första gången och idag behöver vi 1,4 jordklot för att vår livsstil ska vara ekologiskt hållbar.

Finanskrisen och nedgången i ekonomin världen över, ledde till att Earth Overshoot Day 2009 inträffade en dag senare är förväntat. Normalt inträffar denna 4-6 dagar tidigare varje år. Vad har detta att säga oss? – Jo, att det rådande ekonomiska systemet – där hjulen ska snurra i en allt snabbare takt är ett ohållbart tänkesätt och system. För parallellt med "ekonomisk tillväxt" ökar vår ekologiska skuld. Vi använder gemensamt sparkapital i stället för att leva på räntan. Vi tar ifrån kommande generationer – ett uttag som blir allt svårare att betala tillbaka. Sveket mot våra barn och barnbarn, mot oss som lever här idag – där de allra mest utsatta drabbas hårdast, och sveket mot andra arter som utrotas i en allt snabbare takt, kan vi i Miljöpartiet inte stillatigande acceptera.

Det nyliberala systemet har nått vägs ände och det är nu hög tid att ändra kurs. Ett kritiskt förhållningssätt till idén med en ständigt växande BNP är nödvändigt. Vi måste fråga oss vad tillväxt är – att fiska ut hav och skövla regnskogar ger kortsiktiga finansiella vinster, men ingen reell tillväxt. Tvärtom! Att spekulera i pengar, upphandla till allt lägre priser, importera från frihandelszoner och länder som suger ut människor och natur, tillåta barnarbete, sälja ut statliga bolag med mera ger ingen välfärd. Att tro att marknaden kan lösa gemensamma problem och lämna till spekulanter och börshandlare att utifrån kortsiktiga vinstmotiv besluta över vår framtid är ett högt spel. Ökad sårbarhet och minskat demokratiskt inflytande är bara några av följderna.

Vi har alla upplevt (mer eller mindre) sårbarheten i det ekonomiska systemets konstruktion. Finanskrisen, där banker och ekonomiska institutioner slagits ut och andra räddats av stater. Stigande arbetslöshet, företag som flyttat utomlands, köpts upp eller gått i konkurs. Vi ser också hur detta påverkar nationer, där några brottas med enorma ekonomiska och samhälleliga problem.

Det nyliberala systemet har lett till ett globalt kaos – med kriser i de ekologiska, sociala och ekonomiska systemen. Kriserna öppnar samtidigt upp unika möjligheter att ta itu med de globala problemen – klimatförändringarna, vatten- och matförsörjningen, bristen på ren energi och spridningen av miljöfarliga ämnen. Tyvärr visar de borgerliga majoriteterna i Tyresö, i Stockholms läns landsting och i Sveriges riksdag, inte på när tillräckliga ambitioner för detta.

Miljöpartiet ser ändå ljusningar i mörkret. Nyligen tilldelades Elinor Oström nobelpriset i ekonomi. Ostrom har visat att gemensamt ägda naturresurser kan – tvärt emot konventionellt tänkande – förvaltas på ett uthålligt vis. Ostrom har utmanat doktrinen om att gemensam egendom missköts och därför antingen ska privatiseras eller regleras av centrala myndigheter. Ostrom visar på betydelsen av gemensamt agerande och förtroende människor emellan. Ostroms erkännande inger stort hopp för framtiden och inför de stora utmaningarna som måste bemästras. Utmärkelsen är ett påtagligt bevis på en ökad förståelse för att marknader och samhälle är långt mer sammanlänkande än vad som tidigare antagits, då Ostrom är professor i statsvetenskap och inte ekonomi. Ostrom är därutöver den första kvinna att någonsin tilldelas Nobelpriset i ekonomi, vilket i sig är nog så positivt och betydelsefullt.

Vi skärper Tyresös klimatarbete

I december träffas världens ledare i Köpenhamn på FN:s klimattoppmöte COP 15, för att nå ett ambitiöst avtal om utsläppsminskningar av växthusgaser världen över. Målet är att undvika att vår planets dygnstemperatur stiger mer än 2 grader, då klimatförändringarna bedöms bli ohanterbara. EU har satt upp mål om utsläppsminskningar, liksom Sverige på nationell och regional nivå. Men det räcker inte att anta mål – som dessutom är för låga – på hög nivå, utsläppen är lokala och det är på lokal nivå mycket av klimatarbetet måste ske. Kommunerna är avgörande länkar när överenskommelserna ska förverkligas. Många svenska kommuner har ett strategiskt och konkret klimatarbete, med antagna mål om minskade utsläpp. Detta gäller tyvärr inte för Tyresö kommun som tappat många år av nödvändigt klimatarbete.

Miljöpartiet har under hela mandatperioden föreslagit klimatåtgärder. Vi har lagt fler än tjugo motioner som ofta negligerats – av ointresse, okunskap och på grund av att den moderatledda majoriteten inte vill ge Miljöpartiet och oppositionen något erkännande. Nu måste det bli ett slut på detta, vi kan inte vänta längre – det går inte att förhandla med klimatet. Klimatproblemet angår oss alla och är för avgörande för att låta partipolitik och maktpolitiskt spel stå emellan. Vi väntar på beredningen av Miljöpartiets motion om att ta fram en klimatstrategi för minskade utsläpp, samt hela oppositionens motion om hållbar upphandling.

Med Miljöpartiet vid makten hade det varit omöjligt att strunta i att ställa miljö- och klimatkrav vid upphandlingar, där den aktuella simhallsupphandlingen utgör ett omdömeslöst exempel. Vi hade själva tagit ansvar och påverkat våra utsläpp och inte överlåtit ansvaret till andra aktörer – vilket inte bara är ett ansvar, utan också en skyldighet, enligt EG-direktiv, propositioner och riksdagsbeslut. Vi hade för länge sedan försökt att nå en gemensam överenskommelse med mål om utsläppsminskningar. Vi önskar att den moderatledda majoriteten hade tagit till sig vetenskapens budskap och inte låtit prestige gå före ansvar och skyldighet.

Vi arbetar för ökat välbefinnande och lycka

Trots överkonsumtionen av jordens resurser, ökar inte människors lycka. ”Ekonomisk tillväxt” i rika länder leder inte automatiskt till ökad lycka. När grundläggande materiella behov är uppfyllda, är det värden som kärlek, gemenskap, solidaritet, trygghet, rättvis fördelning, sociala, kulturella och andliga värden som gör människor lyckliga. Mycket kan påverkas med politisk (och ekonomisk) styrning – även i Tyresö kommun, och det vill Miljöpartiet göra.

Vår politik strävar mot att fördela resurserna så att nu levande och framtida Tyresöbors och andra människors välbefinnande ökar. Vi arbetar för att öka demokratin och delaktigheten i Tyresö. Vi arbetar för jämställdhet och jämlikhet. Vi satsar på förebyggande verksamheter, på barn, unga och äldre, på personalgrupper, på unga arbetslösa, på dem som hamnat utanför och halkat ur systemen. Vi satsar på människan.

Vi ifrågasätter synen på människan som en ekonomisk varelse. Vi ska betraktas och behandlas som det vi är – sociala, kulturella och biologiska individer. Offentligt finansierad verksamhet (betalad med medel från medborgarna) är inte någon marknad/torghandel. Att reducera medborgarna till kunder som konsumerar vård, skola och omsorg, och i deras kontakt med kommunen är nedvärderande. Vi är medborgare, elever, patienter, brukare, klienter, resenärer med mera, och ska behandlas därefter – med största respekt.

Människors lycka och välbefinnande ska överordnas den blinda tron på ”ekonomisk tillväxt”. Miljöpartiets budget i Tyresö har fokus på miljö, klimat, hälsa och välbefinnande. Välmående och välfungerande människor är bra för samhället, liksom den minskade miljö- och klimatbelastningen. Vi ser till helheten och det ömsesidiga beroendet mellan naturen, samhället och den enskilda människan. Även om områdena är sammankopplade och griper in i varandra, har vi uppdelat budgeten i Social hållbarhet, Ekologisk hållbarhet och Ekonomisk hållbarhet.

Endast i politisk majoritet är det möjligt att göra omfördelningar i Miljöpartiets riktning. Det går inte från ett år till ett annat. Vi har ett långsiktigt perspektiv. Vi är övertygade om att våra satsningar och vår politik kommer att leda till ett trivsammare samhälle och bättre hushållning med resurser (ekonomi) – mänskliga, naturens och finansiella. Vi vill därför sitta i nya politiska majoriteter i kommun, landsting och riksdag efter valet 2010. Vi har siktet inställt – **Miljöpartiet vill ta ansvar!**

BUDGET 2010 "SKÖNA GRÖNA TYRESÖ"	1
PARADIGMSKIFTE FÖR HÅLLBAR UTVECKLING – FOKUS PÅ MILJÖ, KLIMAT OCH HÄLSA	1
<i>Vi skärper Tyresös klimatarbete</i>	2
<i>Vi arbetar för ökat välbefinnande och lycka</i>	2
ETT SOCIALT HÅLLBART TYRESÖ.....	5
<i>Värdegrund</i>	5
<i>Demokrati</i>	5
<i>Jämlikhet och jämställdhet</i>	6
<i>Personalpolitik</i>	6
<i>Hälsofrämjande och hälsopedagogik</i>	6
<i>Barnomsorg, förskola, fritidshem, skola och gymnasium</i>	7
<i>Kultur och fritid</i>	8
<i>Förebyggande verksamhet och insatser för ungdomar</i>	8
<i>Omsorg om äldre och funktionsnedsatta</i>	9
<i>Samverkan</i>	9
ETT EKOLOGISK HÅLLBART TYRESÖ.....	9
<i>Miljö- och klimatarbete</i>	9
<i>Matens betydelse</i>	10
<i>Exploateringar</i>	11
<i>Tyresö gymnasium</i>	11
ETT EKONOMISKT HÅLLBART TYRESÖ.....	12
<i>Jämställdhetsintegrering</i>	12
<i>Hälsoekonomi</i>	12
<i>Uppgörelser</i>	13
<i>Exploatering</i>	13
<i>Konkurrens och Upphandling</i>	13
<i>Effektivare lokalanvändning</i>	14
MILJÖPARTIETS BUDGET JÄMFÖRT MED MAJORITETENS	14
<i>Sammantagna satsningar och besparingar med jämförelser i siffror</i>	15
BUDGET 2010 (I SIFFROR)	16
<i>Driftbudget</i>	16
<i>Besparingar</i>	16
<i>Satsningar</i>	16
<i>Kommunstyrelsen</i>	16
<i>Barn- och utbildningsnämnden</i>	17
<i>Socialnämnden</i>	17
<i>Kultur- och fritidsnämnden</i>	17
<i>Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden</i>	17
MILJÖPARTIET DE GRÖNA YRKAR ATT KOMMUNFULLMÄKTIGE BESLUTAR OM	18

Ett socialt hållbart Tyresö

Värdegrund

Värderingar, attityder, erfarenheter och kunskaper påverkar vårt bemötande av våra medmänniskor. Tyresö kommuns värdegrund ska omfatta all verksamhet så att, jämställdhets-, barn-, äldre- och funktionshinderperspektiven tydliggörs. Vi ska sträva efter total jämlikhet. Det är viktigt att de olika perspektiven synliggörs, eftersom genus och normer kan påverka bemötandet. Personal ska utbildas i hbt-frågor, med syftet att komma bort från värderingar som utgår från heterosexuella normer. En viktig grund är invånarnas hälsa och livskvalitet. Fortbildning krävs för att alla ska bli sedda och känna sig förstådda. Arbetet ska bedrivas i enlighet med FN:s Barnkonvention och Tyresös tillgänglighetsprogram. Ingen diskriminering ska få förekomma. Vid kommunens övergripande tillgänglighetsarbete ska kognitiva och psykiska funktionsnedsättningar uppmärksammas.

- Ta fram handlingsprogram för våldsutsatta kvinnor och barn som brottsoffer (inom ram)

Demokrati

Demokrati är inget som kan tas för självklart – demokrati måste ständigt återvinnas. Att arbeta för ett ökat politiskt intresse är väsentligt, eftersom demokratin legitimeras genom människors förtroende. Här krävs insatser i synnerhet i områden med lågt valdeltagande. Men för Miljöpartiet är demokrati mer än att medborgarna får rösta vart fjärde år. Det oerhört angeläget att människor engagerar sig, men engagemanget måste också tas på allvar av dem som sitter på makten. Tyvärr ser vi allt för ofta exempel på toppstyre och maktfullkomlighet i Tyresö. Att företräda ett mindre parti i opposition i Tyresö är ingen lätt uppgift. Svåra förutsättningar, med bland annat för liten insyn och sena möteshandlingar, gör det svårt att sätta sig in i ärendena, kontakta tjänstemän och innevånare och förankra politiken i sitt parti.

Vi vill utveckla demokratin och uppmuntra fler människor att delta i dialog och debatt, kring beslutsprocesser och i det politiska arbetet. Småbarnsföräldrar, egna företagare och personer som lever med funktionsnedsättning ska kunna delta. För att öka medborgarnas intresse för politiken, särskilt ungdomars ska demokrativerktyg prövas såsom ungdomsfullmäktige och rådslag. Demokratins arbetsformer måste ständigt diskuteras och förnyas.

Miljöpartiet har under åren lagt ett stort antal motioner som bland annat syftat till att fördjupa och vidga demokratin. Få av motionerna har bifallits av den borgerliga majoriteten. Ofta har motionerna fått ligga till sig, för att sedan återkomma med svar som ”att arbete redan pågår”. Den borgerliga majoriteten bryter mot Kommunallagen, där det står att motioner ska beredas inom ett år. I Kommunallagen står även att ”Innan ett ärende avgörs av fullmäktige, skall det ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning.” I Tyresö svarar tjänstemän på motionerna för att därefter ofta skickas direkt till kommunstyrelsen. Facknämnderna rundas, där förtroendevalda har till uppgift att bereda motioner som berör nämndens område. Vi i Miljöpartiet har nu vänt oss till Länsrätten och för närvarande ligger sju överklaganden, beslut som vi inte anser har fattats i laga ordning.

Politikers arvoden ska vara rimliga, med nivåer som inte skiljer alltför mycket från vanliga lönenivåer i samhälle. Miljöpartiet vill inte ha ett nytt frälse med höga arvoden.

- Ungdomsfullmäktige startas 2010 och arbetet med att pröva rådslag (+ 0, 2 Mkr)
- Insatser för ökat valdeltagande (+ 0,3 Mkr)

Jämlikhet och jämställdhet

Alla beslut ska fattas utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Förhållningssättet gäller i kommunens hela verksamhets- och ansvarsområden, och vid bemötandet av invånarna. Arbetet ska bedrivas systematiskt och integreras i årsredovisningar och styr- och uppföljningsprocesser. Inom kommunens ansvarsområde finns både genuskillnader och ojämlikhet i hälsa, mellan grupper med olika ekonomiska och sociala villkor. Våld mot kvinnor och barn ska motverkas – i hemmet, på arbetsplatsen och i offentligheten. Fördelningen av skattemedel ska fördelas jämt mellan könen – genusbudget eller jämtegrering är ett verktyg. Viktigt är också att säkerställa att kommunens personal har jämställda löner.

- Ny central tjänst med ansvar jämställdhetsfrågor (+ 0,5 Mkr)
- Kommunen fortsätter arbetet med utvärdering och uppföljning av lönekartläggning, samt rättar till osakliga löneskillnader (ryms inom ram)
- Rapporteringen av jämförelser av lönenivåer ska ske i faktiskt kronval, ej i procent

Personalpolitik

Tyresö kommun ska vara en garant för personalens goda hälsa och ha en hälsofrämjande arbetsmiljö. Utvecklad friskvård på arbetstid, friskvårdsbidrag och satsningar på individuellt utformad rehabilitering ska finnas, liksom fortbildning och kunskapsutveckling. En god arbetsmiljö minimerar sjukfrånvaron, som fortfarande är för hög.

Ledningen tillsammans med fackliga organisationer och personal, ska ta fram förslag till större självbestämmande, där personalen ges större inflytande över sitt arbete och sätten att nå målen. Arbetstidsmodeller anpassade till personalens önskemål, arbetsbyten och mentorskap är verktyg att använda. Arbetstidsförkortning för personal med fysiskt och psykiskt tunga arbeten är också prioriterat. Osakliga löneskillnader ska ej förekomma. Ett kontinuerligt arbete med lönekartläggningar och uppföljningar och utvärderingar av dessa, är därför nödvändigt.

- Arbeta med större medinflytande och självbestämmande

Hälsofrämjande och hälsopedagogik

Tyresö kommun har fantastiska möjligheter att främja hälsa och förebygga sjukdom och ska hjälpa Tyresös invånare att förbättra sin psykiska och fysiska hälsa. Tyvärr fortsätter den psykiska ohälsan att öka bland Tyresös barn och unga. Allt fler barn är i behov av samhällets stöd och resurser. Anmälningarna av barn som far illa i hemmen ökar, liksom kostnaderna för vård av barn och unga.

Hälsopedagogik kan användas som verktyg för ökad jämställdhet. Forskning visar att lek i skogen kan bidra till ökad jämställdhet. Klätterställningar, gungor, sandlådor och cyklar – den tillrättalagda miljön på förskolor, kan förstärka könsroller och maktstrukturer hos barn. Åtskilliga forskningsrapporter visar att små flickor och pojkar ofta ges helt olika erbjudanden i lek och bemöts med olika förväntningar och krav. Pedagoger kan genom leken utmana barnen och uppmuntra mod, empati och hjälpsamhet utifrån varje barns behov.

Det psykiska tillståndet är tätt sammankopplat med förmågan att ta till sig kunskap, men kopplingen kunskap och hälsa saknas nästan helt inom Tyresös skolvärld. Pedagogik handlar om meningsskapande, att vid kunskapsinläringen se till hela människan och samspelet med omvärlden. Den hälsopedagogiska forskningen visar att utevistelse, skolträdgårdar och gröna skolgårdar ger bättre undervisningssituationer, där elever bland annat tillgodogör sig språk- och matematikundervisning på ett bättre sätt.

Grön hälsa och rehabilitering – där naturens stärkande och läkande krafter används, kan hjälpa människor att bibehålla och återfå sin hälsa, funktionsförmåga och livskvalitet – oftast helt utan läkemedel och biverkningar. Konceptet rymmer terapiträdgårdar, trädgårdsarbete, fysisk aktivitet, eller till exempel en vilsam miljö med möjlighet att återhämta sig från stress. Vi ser stor potential att utveckla hälsofrämjande och hälsopedagogiska aktiviteter för barn, för äldre och för personer med kognitiva, psykiska och/eller fysiska funktionsnedsättningar.

Att umgås med djur inom äldreomsorgen är beprövat och har också glädjande införts i Tyresö. Samma koncept kan användas i arbetet med ensamkommande barn och flyktingar, där språk- och kulturbarriärer lättare överbryggs. Vårdhundar kan användas för habilitering av personer med funktionsnedsättning.

- Hälsofrämjande och hälsopedagogiska projekt under 2010, med inriktning mot barn, unga, äldre, personer med funktionsnedsättning, samt kommunanställda (+ 2,5 Mkr)
- Vi behåller ombudstjänsten vid rehabcenter (+ 0,6 Mkr)

Barnomsorg, förskola, fritidshem, skola och gymnasium

Barnen är vår framtid, att satsa på barn och unga är den viktigaste investeringen ett samhälle kan göra – det är långt viktigare än skattesänkningar. Mer personal inom barnomsorg och skolor behövs för att skapa lugna och trygga miljöer. Det behövs även mer resurser för att ge goda förutsättningar för en kvalitativ utbildning och personlig utveckling. Vi ser gärna större engagemang från föräldrar, men lägger också ett större ansvar på samhället.

Inför valen 2002 och 2006 lovade de borgerliga partierna att satsa på färre barn i grupperna. Satsningarna har dröjt. Vår uppfattning är att den politiska ledningen styrs mer av ideologiska mål som ökad ”valfrihet” (som inte innefattar alla), än av omsorgen om barn och ungdomar. För att framöver kunna hävda att trivsamma Tyresö omfattar alla, krävs det omprioriteringar.

Hur kommer det sig att barnen går sjungande till förskolan och småklasserna för att sedan i högstadiet må så dåligt att de skär sig, dricker och till och med prövar narkotika? Är det de stora grupperna som gör att var och en inte blir sedda som de unika varelser de är? Beror det på att vi vuxna springer för fort i arbetslivets ekorrhjul för att få råd att köpa alla nya prylar, istället för att umgås med våra barn och ungdomar? Beror det på betygshets i skolan och ökade krav i samhället – hur man ska se ut och vara för att bli godkänd? Beror det på att man känner oro för minskade möjligheter att leva ett drägligt och meningsfullt liv, då läget för miljön och klimatet förvärras i en allt snabbare takt?

Den försämrade psykiska ohälsan är en varningsklocka. Vi tar till oss jämförelsestatistik; Lärarförbundets enkät, Medarbetarenkäten och Pilenenkäten som alla indikerar att vissa områden måste förbättras avsevärt. Att fritidshemmen mer eller mindre fungerar som förvaringsstationer är oacceptabelt. Barnen får otillräckliga förutsättningar, och resursbristen skapar en onödigt stressig situation för vår viktiga personal. Miljöpartiet skapar bättre förutsättningar genom;

- Minskade barngrupper i förskolan (+ 3,0 Mkr)
- Höjd skolpeng för fler lärare i grundskolan (+ 5,0 Mkr)
- Förstärkning av socioekonomisk ersättning (+ 1,0 Mkr)
- Ökad personaltäthet till fritidshemmen (+ 2 Mkr)
- Busskort för alla gymnasieelever (+ 0,7 Mkr)
- Hälsofrämjande och pedagogiska insatser (+ 1,7 Mkr, finns under annan rubrik)

Kultur och fritid

Kultur är ett samlingsbegrepp för olika aktiviteter. Det finns stor forskning kring kulturens betydelse för människors utveckling och hälsa. Kulturen är ett viktigt pedagogiskt verktyg och kan också användas för att bearbeta ohälsa och sjukdom. Ett rikt kultur- och föreningsliv är angeläget eftersom kulturen en stor glädjekälla, både vid egen utövning och i upplevelsen av andras kulturutövning.

Vi värnar Kulturskolans viktiga funktion i Tyresö. Kulturskolan erbjuder många betydelsefulla aktiviteter, i synnerhet för icke-idrottsintresserade (ett område som det under åren satsats stort på). Kulturskolan ska vara öppen för alla och inte förunnat dem med högre inkomster.

Tyresös bibliotek är viktiga samlings- och mötesplatser för kommuninvånarna, särskilt det centrala biblioteket som även rymmer en konsthall. Vi håller söndagsöppet på huvudbiblioteket och lägger till resurser för att personal ska finnas tillgänglig under öppettiderna. Precis som Tyresö kommun lovar i kvalitetsgarantierna – ”Biblioteken är alltid bemannade med fackutbildad och kompetent personal”. Vi gör flera kultur- och fritidsinsatser;

- En särskild kulturpeng riktas till alla barn i grundskolan (+ 0,2 Mkr)
- Kulturskolan förstärks med en tjänst (+ 0,5 Mkr)
- Avgifterna inom Kulturskolan bibehålls (ingen ökning) (+ 0,2 Mkr)
- Huvudbiblioteket håller söndagsöppet (+ 0,4 Mkr)
- Huvudbiblioteket är alltid bemannat (+ 0,4 Mkr)
- Fritidsgårdar i alla kommundelar införs (+ 1,0 Mkr)
- Föreningsstödet ökar/bibehålls (+ 0,5 Mkr)

Förebyggande verksamhet och insatser för ungdomar

Otrygghet, våld, alkohol, droger och kriminalitet hänger samman. Stor alkoholkonsumtion och växande psykisk ohälsa bland Tyresös barn och unga, tydliggör samhällets brister och behovet av åtgärder. Med förebyggande arbete kan några ungdomar räddas ifrån att hamna snett – med långtgående konsekvenser, förenat med stora samhällskostnader och personliga tragedier. Att inte satsa på barn i ett tidigt skede kan på sikt få oanade kostnader för samhället, där en enda individ kan ge upphov till mångmiljonbelopp. Kommunen kommer inte att belastas alla kostnader, men det är av största vikt att kommunen arbetar förebyggande med tidiga insatser.

Våra satsningar öppnar upp möjligheter för unga att bli och känna sig delaktiga i samhället. Vi satsar på drogförebyggande verksamhet. Med olika insatser skapar vi fler ungdomsjobb och praktik, både inom och utom kommunens verksamheter. Vi ska se över möjligheten att stödja småföretagare verksamma inom kommunen, om de erbjuder ungdomar sommarjobb och/eller betald arbetspraktik några veckor under sommaren. Vi satsar på fler ungdomsjobb inom kommunens verksamheter och inom kommunens bolag, Tyresö bostäder.

- Drogförebyggande verksamhet (Team Smart) (+ 0,2 Mkr)
- Sommarjobb till fler ungdomar (+ 0,7 Mkr)
- Fler arbetsinsatser för ungdomsjobb och arbetspraktik (+ 0,5 Mkr)

Omsorg om äldre och funktionsnedsatta

God hälsa, social samvaro och stimulerande aktiviteter är viktigt i alla åldrar för att kunna uppleva mening och sammanhang. Miljöpartiets främsta ambition med omsorgen av äldre och de funktionsnedsatta, är att ge ökad livskvalitet, kontinuitet och trygghet. Vår budget skapar förutsättningar för något bättre service, ökad hälsa och välbefinnande. Vi gör en generell satsning på omsorgen genom satsning på ökad personaltäthet. Vi understryker vikten av vård och omsorg i offentlig regi. Alltför stor andel privata utförare riskerar att leda till stigande kostnader och svårigheter att följa upp kvalitet och arbetsvillkor. Särskilt viktigt är hälsofrämjande verksamhet, personalinflytande och kompetensutveckling.

- Ökad personaltäthet, vikariepool (+ 1,2 Mkr)
- Hälsofrämjande aktiviteter (+0,8 Mkr, finns med under annan rubrik)

Samverkan

Tyresö kommun ska systematiskt samverka med andra aktörer och innefatta kvalitetsfrågor och uppföljning. Samverkan är särskilt viktig kring folkhälsoarbetet, hälso- och sjukvården, omsorgen, äldreomsorgen, psykiatri och beroendevården. Ingen person ska riskera att hamna mellan stolarna genom oklar ansvarsfördelning eller bristande samverkan. Samverkan behövs för att den service som samhället ger den enskilde ska bli effektiv, ge bra bemötande och god tillgänglighet. Samverkan är också av vikt när det gäller kollektivtrafiken, där kunskap och kännedom om lokala förhållandena finns inom kommunen, men där landstinget beslutar.

Samverkan är en nyckel till framgång och viktiga samverkanspartners är Stockholms läns landsting, sociala företag, (själv)hjälp- och brukarorganisationer, kvinnojourer, hälsoinriktade företag med flera. Vi vill ytterligare utveckla sociala företag inom kommunen. Det behövs insatser för individer, där sociala kooperativ kan vara en del av lösningen, till exempel för unga utan fullgjord skolgång och för personer med utländsk bakgrund. Vi vill även att kommunen ska vara länken mellan företag i kommunen och andra företag som erbjuder systematiskt miljöarbete.

- Kommunstyrelsen får uppdrag att ta fram modeller för systematisk samverkan mellan Tyresö kommun och relevanta aktörer enligt ovanstående (inom budget)

Ett ekologisk hållbart Tyresö

Miljö- och klimatarbete

Miljöpartiets syn är att Tyresö kommun kan bli ett föredöme i miljö- och klimatarbetet. Vi anser att kommunens arbete för hållbar utveckling ska skärpas, vilket också är nödvändigt om vi ska kunna leva upp till lokala, regionala och nationella mål och åtaganden. Vi efterlyser satsningar på förnyelsebar energi, där kommunen bygger mindre produktionsanläggningar för sol- och vindenergi. Vi vill inventera kommunens utsläpp av växthusgaser, sätta mål och anta en handlingsplan för att minska dessa. Vi vill energieffektivisera, bygga energisnålt och använda förnybar energi.

Miljöpartiet i Tyresö har under hela mandatperioden föreslagit klimatåtgärder. Vi har väckt fler än tjugo motioner som för det mesta har negligerats. Motionen om energiplan kunde inte förbigås, då det är lag på att kommuner ska ha just detta. Nu väntar vi på beredning av vår motion, om att ta fram en klimatstrategi för minskade utsläpp, och också oppositionens gemensamma motionen om hållbar upphandling.

Vi vill planera för hållbart resande – göra kollektivtrafiken mer attraktiv, öka andelen som går och cyklar, stimulera bilpooler, samla in matavfall för rötning till fordonsgas, verka för en biogaspump i kommunen. Vi vill att miljökrav och sociala och etiska krav ska ställas vid alla upphandlingar. För att på allvar satsa på klimatfrågorna behövs ytterligare en heltidstjänst.

Tyresöborna behöver också de satsningar som Miljöpartiet i Stockholms läns landsting gör i sin budget. Det gäller kollektivtrafikkort som gäller både på land och vatten, sänkt pris på 30-dagarskortet, återinförande av enkelbiljetten, samt ökade satsningar på kollektivtrafiken. Det behövs en stark politik som säger nej till att bygga Förbifart Stockholm och Södertörnsleden. Detta är nödvändigt om vi ska minska utsläppen och klara finansieringen av välfärden. Kraftfulla åtgärder behövs för att minska resandet och styra över trafik till miljöanpassade transportslag. Att öka kollektivtrafikresandet främst i de yttre delarna av länet är en av de viktigare miljö- och klimatinsatsen.

Kollektivtrafiken måste byggas ut och bli bättre och mer tilltalande, så att de som idag kör bil förändrar sitt beteende och byter färd sätt. En lösning på problemet kanske spårbilar kan vara, åtminstone i de områden där det idag inte finns spår. Systemet ska på sikt byggas ihop till en ring runt hela Stockholms län, som kompletterar befintlig spårtrafik. En spårbilsring i Stockholms län skulle vara samhällsekonomisk.

Tyresö kommun ska utveckla bilpoolen, genom att köpa en funktionstjänst av en kommersiell aktör. Bilpoolen ska användas för kommunens transporter och upplåtas till kommuninvånarna när bilarna är lediga. Erfarenheter från bland annat Nacka kommun visar att utöver miljövinster, så är det ekonomiskt fördelaktigt med en utvecklad bilpool.

- Ökad ambition för miljö- och klimatåtgärder (+ 3,5 Mkr)
- Förstärkning med minst en tjänst inom klimatområdet (0,5 Mkr)

Matens betydelse

Maten är en nödvändighet, men också en stor källa till glädje. Miljöpartiet driver en politik för ett förändrat förhållningssätt till maten. Vi måste bort från kortsiktigt tänkande, halvfabrikat och fokus på billiga produkter – ofta innehållandes många tillsatser och kemikalier. Det är faktorer som kvalitet, smak, hälsa, pedagogik, miljö, klimat och etik (djur och människor) som ska vara ledande. Vi verkar för närproducerad och lokalt tillagad mat ifrån grunden, större andel ekologiska och rättvisemärkta produkter, hänsyn till djurrätt vid upphandling, mer klimatsmart mat, med mindre kött.

Vi är emot den borgerliga majoritetens beslut om att bygga fler mottagningskök. Vår syn är istället att alla förskolor och skolor på sikt ska ha egna tillagningskök. Mat ska vara en del av den pedagogiska verksamheten – vid tillagning och vid övrig köksverksamhet. Vi eftersträvar hälsosammare kost i förskolor, skolor och äldreboende.

Med mer ekologiska produkter som till exempel potatis, morötter och mjölk kan vi klara de nationella målen på 25 procent till 2010. Genom att välja rättvisemärkta produkter bidrar vi också till att arbetare får rimliga löner och till hållbar utveckling i de länder där dessa livsmedel produceras. Med Miljöpartiets matpolitik kommer säkerligen fler barn och ungdomar att vilja äta maten som erbjuds (ca 40 procent av gymnasieeleverna ratar maten). Vi räknar också med att svinn som kostar Tyresö kommun 1 miljon kronor per år kommer att minska. Matavfall och rester ska samlas in och rötas till biogas.

- Vi förstärker centralköket med ambitionen att öka budgeten i takt med att andelen ekologiska varor ökar de kommande åren (+ 0,5 Mkr)
- Vi initierar en utredning om tillagningskök under 2010 (+ 0,2 Mkr)

Exploateringar

Vi vill se en lägre exploateringsgrad i kommunen och särskilt i Östra Tyresö. Vi avbryter exploateringen i strandnära områden som genom klimateffekter på sikt hotas av översvämningar. Kommunen ska ställa starka energikrav och uppmuntra till byggande av passivhus och ekologiskt byggande.

Vi ska tillämpa balanseringsprincipen. Principen bygger på att den som exploaterar ett område ansvarar för att de värden som då går förlorade, återskapas på samma eller en närbelägen plats. Det handlar om att balansera värden - ekologiska och rekreativa funktioner, inte automatiskt ersätta befintliga objekt.

Lägre exploateringsgrad, innebär att Tyresö måste ta ställning till vilka vi ska bygga för. Boendeplaneringen ska utgå ifrån behov och i mindre grad på efterfrågan och leda till minskad segregation. För miljöpartiet kommer byggandet av bostäder som möter ungas och äldres behov först. Vi är även positiva till mer blandad bebyggelse än vad som är situationen idag – Miljöpartiet vill minska boendesegregeringen.

Den borgerliga majoriteten har höjt VA-taxan, bland annat på grund av för låga anslutningsavgifter. I juni 2009 höjdes taxan med ca 550-700 kronor om året för alla lägenheter och villor i kommunen. Miljöpartiet anser att anslutning till kommunalt vatten och avlopp ska vara självfinansierat och inte subventioneras av Tyresös övriga VA-kollektiv.

- Miljökonsekvensbeskrivningar ska tas fram vid all detaljplanering (+ 0,5 Mkr)
- VA-taxan ska omfördelas, anslutningsavgiften ska vara självfinansierad
- Boendeplaneringen ska ske utifrån behov, och inte utifrån efterfrågan

Tyresö gymnasium

Tyresö gymnasium ska bli en profilskola för hållbar utveckling, en profil som ska genomsyra hela verksamheten och alla program. Eleverna ska få kunskaper om förutsättningar, hinder och målkonflikter för hållbar utveckling. Exempelvis ska byggprogrammet inriktas på kurser som ger kunskaper om byggtekniker som minskar hälso-, miljö- och klimatbelastningen jämfört med konventionellt byggande.

Fordonsprogrammet ska inriktas på kurser som ger kunskap och medvetenhet kring fordons och biltransporters hälso- och miljöbelastning och möjligheterna att minimera dessa. Ekonomiskt inriktade program ska innehålla kurser i social ekonomi, miljöekonomi, ekologisk ekonomi och företags sociala ansvar (CSR). Ungt företagande ska ta fram affärsidéer med hållbar utveckling som utgångspunkt.

Samarbetet mellan hälso- och miljöinriktade företag och socialt ansvarstagande företag ska öka. Stödet till elever som vill starta egna företag ska stärkas. För att ytterligare förstärka hållbarhetsprofilen ska solceller och/eller solfångare placeras på gymnasiebyggnaden.

Fördelningen av resurser ska vara jämställd. Inga större ekonomiska skillnader ska förekomma mellan pojk- och flickdominerade gymnasieprogram.

- Initiera arbetet med hållbarhetsprofil på gymnasiet (+ 1,0 Mkr)
- Jämställd fördelning av resurser mellan pojk- och flickdominerade gymnasieprogram.

Ett ekonomiskt hållbart Tyresö

Jämställdhetsintegrering

Genusbudget, jämställdhetsintegrering eller (förkortat) jämtegrering innebär att analyser görs av de olika konsekvenser som fördelningen av skattemedel får för kvinnor respektive män. Basen i arbetet är könsuppdelad statistik. Jämställdhetsintegrering som verktyg ger svar på hur vi ska arbeta för att uppnå jämställdhet, det vill säga vilken strategi som ska användas. Hänsyn ska tas till jämställdhet när åtgärder som påverkar människor planeras, genomförs och/eller utvärderas. Insatserna kan innebära att normer ifrågasätts och att resurser omfördelas. Sveriges Kommuner och Landsting har samlat verktyg för att underlätta jämtegrering.

- Genusbudgetering införs i Tyresö kommun för att säkerställa att skattemedlen fördelas rättvist mellan kvinnor/män och flickor/pojkar (inom budget)

Hälsoekonomi

Naturmiljön har ett stort rekreativvärde för Tyresös invånare. Bostadsnära grönområden är betydande för människors hälsa och välbefinnande, där den fria uteleken också har en positiv påverkan på barns utveckling. Det är viktigt att inte överexploatera tätortsnära oaser i en missriktad iver att utveckla dem. Behovet av tystnad och stillhet har aldrig tidigare varit större i vår högljudda, stressade tid och aldrig har tystnaden varit mer hotad. Viktigt är att följa vårt partiöverskridande fattade beslut – att minska antalet bullerutsatta bostäder.

Miljöpartiets vision om ett paradigmskifte syftar också till att se kulturens positiva betydelse i ett vidare perspektiv. Ett rikt förenings- och kulturliv bidrar till en attraktiv kommun eftersom kultur främjar folkhälsa, livskvalitet, samhälls- och näringslivsutveckling. Föreningsbidrag och kulturstöd ska fördelas jämt mellan könen. Tyresös bibliotek är viktiga samlingsplatser för kommuninvånarna. Att hålla huvudbiblioteket stängt på söndagar, som också inrymmer konsthallen är en dumsnål besparing.

Hälsoekonomiska beräkningar visar att hälsofrämjande och förebyggande insatser lönar sig. Hälsoekonomiska analyser görs oftast i ett samhällsperspektiv, där vinsterna redovisas och hämtas hem av olika huvudmän. Vid olycksfallsprevention belastas ofta kommunerna, medan landstinget hämtar hem vinsterna. Vid rehabiliteringsinsatser är det landstingen som bär kostnaderna medan kommuner, arbetsgivare med flera får ta vinsterna. Hälsovinster i form av ökad upplevd livskvalitet och förbättrad privatekonomi tillfaller individen. Hälsoekonomi synliggör suboptimeringar som är följden av nuvarande stuprörsorganisationer och tunnelseende. Här är exempel på kunskaper som finns idag;

- Hälsoinformation till en kostnad av 1 kr ger 5 kr i minskade samhällskostnader, preventionsprogram kring alkohol ger vinst på 5,60 kr per satsad krona, och skadeprevention för 10 miljoner kr ger 10 miljoner kr i minskade hälso- och sjukvårdskostnader samtidigt som arbetsgivarna minskar sina kostnader med 30–40 miljoner kr.¹
- Rådgivning med hälsosamtal kan minska fallskador hos personer över 65 år, vilka kostar samhället ca 5 miljarder kr per år, varav hälften belastar landstinget.²
- Inom rehabiliteringsområdet finns flera goda exempel på hälsoekonomisk lönsamhet.³

¹ Förebygga eller bota, Om kostnadseffektiva sjukdomsförebyggande metoder i hälso- och sjukvård, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting.

² Fallprevention, Regionalt vårdprogram 2008, Stockholms läns landsting

³ Samhälleekonomiska effekter av samordnad rehabilitering, Lars Hagberg, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting

Uppgörelser

Tyresö kommun ska i största mån undvika ekonomiska uppgörelser med anställda som inte längre anses önskvärda. Miljöpartiet har bristande insyn i personalärenden, men har då och då uppmärksammat förfarandet. Vi anser att det är dålig hushållning av kommunens resurser och Tyresös invånares (skattebetalarnas) egendom. Det är också ett hårdhänt förfarande av en arbetsgivare och något som kan få negativa konsekvenser för den före detta anställda.

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att initiera en utredning om förfarandet gällande ekonomiska uppgörelser med (f.d.) anställda

Exploatering

Vi sänker ambitionerna vad det gäller utbyggnaden av Tyresö. Miljöpartiet anser att vi måste hålla igen med investeringar, dels för att klara driften av kärnverksamheterna och dels för att inte använda upp kommande generationers resurser. Vi kan konstatera att det nyligen beslutade investeringsprogrammet ökar Tyresö kommuns upplåning. Tyresö kommuns lån uppgår i oktober 2009 till 410 mkr och under 2010 kommer lånen att öka ytterligare med 10 miljoner kronor (utöver det har kommunen ett pensionsåtagande på 877 miljoner kronor). Kommunens prioritet ska vara att möta Tyresös ungas och äldres behov av bostäder. Fler hyresrätter behöver byggas, men det försvåras genom den borgerliga regeringens borttagande av räntebidrag och investeringsstöd.

- Byggnad med prioritet på unga och äldre

Konkurrens och Upphandling

Med konkurrensutsättning pressas priserna på kommunala tjänster. Besparingarna betalas dels av dem som utför arbetet – genom lägre lön och sämre villkor, och dels av medborgarna som får sämre insyn och ofta sämre kvalitet. Den som arbetar för Tyresö kommun – oavsett inom eller utanför kommunen, ska göra det på rimliga villkor och inte riskera hälsan eller att bli dåligt behandlad.

Den offentliga sektorn ska vara ett föredöme vid upphandling för att nå en hållbar utveckling. En vanlig missuppfattning är att kommuner alltid måste välja lägsta pris. Tyresö kommun är en relativt stor upphandlare. Genom att ställa adekvata krav kring aspekter såsom kvalitet, sociala och etiska frågor, djurskydd, hälsa, miljö och klimat, kan kommunen driva på utvecklingen mot en hållbar produktion, hållbara produkter och tjänster. Det viktiga är att dessa krav specificeras noga i upphandlingsunderlaget, och att kraven följer de EG-rättsliga principerna, som bland annat innebär att de ska vara icke-diskriminerande och relevanta för ändamålet med kvalitetskravet. Våra skattepengar får inte användas så att människor i fattigare länder utnyttjas. Att köpa rättvisemärkta varor till kommunens verksamheter är ett effektivt sätt att visa global solidaritet.

Miljöstyrningsrådet, som ägs gemensamt av staten och Sveriges kommuner och landsting, har utvecklat kvalitetskriterier för livsmedelsupphandling som kommuner och landsting redan idag kan använda. Man kan ställa krav på ekologisk produktion och djurskydd – som frigående sugor och mjölk från djur som har tillgång till en betesperiod enligt djurskyddslagstiftningen.

Krav på energieffektivitet, transporter och materialval ska ställas utifrån klimatkrav och livscykelanalys. Det är också en skyldighet, vilket framgår av EG-direktiv, av propositioner och riksdagsbeslut. Om Tyresö kommun svarat upp mot sitt ansvar och sin skyldighet hade inte upphandlingen av simhallen kunna genomföras på de valda premisserna.

Genom att utöka samarbetet med Södertörns kommunerna, effektiviseras upphandlingen och resurser frigörs vid Tyresö kommuns upphandlingsavdelning. Vi räknar med en besparing på 0,5 miljoner kronor, därutöver att upphandlingarna kan göras till 2,0 miljoner kronor lägre kostnader.

- Hållbar upphandling – socialt, ekologiskt och etiskt
- Samordnad administration genom gemensam upphandling på Södertörn (-2,5 Mkr)

Effektivare lokalanvändning

Tyresö kommun använder för våra gemensamma verksamheter ca 200 000 kvm. Genom lokaleffektivisering av centrala förvaltningen och uthyrning av friställda ytor frigörs resurser som behövs för att klara kärnverksamheterna, Vi måste bli bättre på att använda våra lokaler effektivt genom öppnare kontorsmiljöer och flexiblare användning. Då kan vi minska den totala lokalytan i Tyresö kommun. Miljontals kronor förslösas genom förstörelse och onödig förslitning av våra gemensamma tillgångar varje år. Precis som kommunen informerat mot nedskräpning ska vi informera om dessa kostnader till innevånarna.

- Effektivare lokalanvändning
- Utåtriktad information om kostnaderna för skadegörelse

Miljöpartiets budget jämfört med majoritetens

Varje människa har behov av att bli sedd och bekräftas. När föräldrar och samhälle misslyckas med uppgiften och ansvaret, ökar risken för in- och utagerande beteenden. Med satsningar på barn och unga minskar skadegörelse och nedskräpning. Ökad personaltäthet inom barnomsorg, minskade barngrupper, fler lärare, mer resurser till fritidshemmen, utökat kulturutbud och fritidsgårdsverksamhet, innebär att barn och unga går en ljusare framtid till mötes. Förutsättningarna att tillgodogöra sig kunskaper och sociala färdigheter ökar. Insatser som gynnar hälsa och minskar riskerna för sjukdom, har på både kort och lång sikt väsentlig betydelse för kommunens ekonomi.

I vårt budgetförslag minskar vi investeringarna, effektiviserar lokalanvändningen och administrationen. Vi prioriterar verksamheter för barn, unga och äldre, samt för dem som behöver samhällets stöd. Vi väljer en lägre investeringsram, då vi vet att dagens investeringar för lånade pengar ska betalas av skattebetalarna i Tyresö. Skulden belastar nästa generation och räntekostnaderna och tillkommande driftskostnader, betyder minskat utrymme för verksamheter vi värnar.

Den kommunalpolitiska verksamheten är viktig för att möjliggöra politiskt arbete och engagemang. Men besparingar inom kommunens verksamheter måste också gälla oss politiker. Vi har alla ett ansvar och vi i miljöpartiet vill ta vårt! Därför sänker vi arvoden till oss förtroendevalda och de politiska partierna.

Miljöpartiets budget avser nästkommande år, men för att visa att vår politik gör skillnad görs en grov uppskattning och vi räknar hem några av våra förebyggande och hälsofrämjande satsningar. På sikt uppskattas mångdubblade positiva kostnadseffekter.

Vi i opposition tvingas år efter år att förhålla oss till (enligt oss) oekonomiska beslut som får avsevärda negativa effekter i det långsiktiga perspektivet. Vi ser med oro på kortsiktighet och marknadsanpassade lösningar som mer gynnar vinstdrivande företag än Tyresös invånare. För att på ett seriöst sätt beräkna samhällsekonomiska effekter, är vi övertygade om att längre tidshorisonter måste användas vid budgeteringen.

Vi konstaterar att för oss som inte sitter i majoritet blir budgeten endast en markering som kommuninvånarna kan ta del av och se hur vi prioriterar. Våra omprioriteringar är marginella sett till hela budgetomslutningen. En förutsättning för att vår politik ska få genomslag är att vi ingår i en majoritet som sätter hållbar utveckling främst, inte en majoritet som har valfrihet som måtto. Med ovanstående ord och följande sidor med omprioriteringar överlämnar vi vårt budgetförslag till kommunfullmäktige. Viktigast är att visa prioriteringarna vi kommer att driva när vi efter nästa val 2010 förhoppningsvis ingår i en ny politisk majoritet som sätter hållbarhet och solidaritet på den politiska dagordningen.

Sammantagna satsningar och besparingar med jämförelser i siffror

Miljöpartiet i Tyresö gör andra specificerade satsningar på 27,8 miljoner kronor, jämfört med den borgerliga majoriteten. Vi gör andra besparingar på 28,6 miljoner kronor. Vi har därmed ett större överskott på 0,8 miljoner kronor, ett överskott som ska avsättas till pensionsåtagandet, en förpliktelse som nu är uppe i 877 miljoner kronor.

Miljöpartiet har en lägre investeringsram som innebär lägre avskrivningskostnad och lägre räntekostnad till 5 procent, något som påverkar driftbudgeten positivt redan år 2010. Syftet är att motverka ökad upplåning, då låneskulden nu är 410 miljoner kronor och förväntas öka 10 miljoner kronor ytterligare med den borgerliga majoritetens budget.

Budget 2010 (i siffror)

Miljöpartiets förslag till förändringar jämfört med den borgerliga majoritetens förslag.

Driftbudget

Besparingar

a) Vårdnadsbidraget avskaffas	- 2,5
b) Sänkt partistöd och politikerarvoden	- 4,8
c) Minskade lokalkostnader (effektiviseringar och uthyrning)	- 1,0
d) Lägre kapital- och driftskostnader (lägre investeringsvolym)	- 0,5
e) Sluta subventionera parkeringsövervakningen	- 0,3
f) Minskat anslag till KS förfogande	- 1,5
g) Lägre uppräkningskostnader för tillkommande lokaler	- 2,5
h) Lägre administrativt stöd privata skolor och förskolor	- 1,2
i) Inget bidrag till enskilda vägföreningar	- 0,8
j) Minskad inköp av programvara, öppen källkodsprogram	- 1,0
k) Drift Vandrarhem ej kommunal verksamhet	- 2,5
l) Vakantsättning av fritidschef (våren)	- 0,5
m) Ingen politisk reklam	- 0,8
n) Ej full uppräkningskostn. för kommande investeringar	- 2,5
o) Minskat resande och administration till följd av bilpool	- 0,5
p) Mindre belastning på socialförvaltningen	- 0,5
q) Mindre skadegörelse på kommunens egendom	- 0,5
r) Samordnad admin. genom samordnad upphandling på Södertörn	- 2,5
s) Samordnad fakturahantering	- 1,0
t) Lägre socialbidrag	- 0,5
u) Lägre ränte- och driftskostnader p.g.a mindre investeringar	- 0,7
Totalsumma	- 28,6 Mkr

Satsningar

Kommunstyrelsen

Ansvarig för jämställdhetsarbete och genusprojekt (Central tjänst, halvårseffekt)	+ 0,5
Klimat- och miljöarbete (heltid halvårseffekt + åtgärder)	+ 4,0
Fler miljöbilar och bilpool	+ /- 0
Demokratiutveckling:	
ökat valdeltagande	+ 0,3
ungdomsfullmäktige och rådslag	+ 0,2
Ökad andel ekologisk mat	+ 0,5
Utredning om tillagningskök	+ 0,2
Delsumma	+ 5,7 Mkr

Barn- och utbildningsnämnden

Förskolan

Höjd Barnomsorgspeng- mindre barngrupper + 3,0

Grundskolan

Höjd skolpeng – för fler lärare + 5,0

Höjning av socioekonomisk ersättning + 1,0

Kultur i skolan till barn som ej omfattas av statliga satsningen + 0,2

Fritidshem

Ökad personaltäthet + 2,0

Fritidsgårdar

Fritidsgårdar i alla kommundelar + 1,0

Hälsopedagogik + 1,7

Delsumma

+ 13,9 Mkr

Socialnämnden

Omsorg om äldre och funktionsnedsatta + 1,2
(Ökad personaltäthet, vikariepool)

Hälsöfrämjande aktiviteter + 0,8

Drogförebyggande verksamhet (Team Smart) + 0,2

Rehabombud vid Rehabcenter + 0,6

Delsumma

+ 2,8 Mkr

Kultur- och fritidsnämnden

Biblioteket

Biblioteket ska vara bemannat när det är öppet + 0,4

Söndagsöppet i Tyresö centrum + 0,4

Kulturskolan

Förstärkning med 1,0 tjänst + 0,5

Inga höjda avgifter i kulturskolan + 0,2

Ökat föreningsstöd + 0,5

Delsumma

+ 2,0 Mkr

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Fler sommarjobb + 0,7

Fler ungdomsjobb och arbetspraktik + 0,5

Tyresö Gymnasium

Börja arbetet med hållbarhetsprofil	+ 1,0
Busskort till alla	+ 0,7
Delsumma	+ 2,9 Mkr

Byggnadsnämnden

Miljökonsekvensbeskrivning av detaljplaner	+ 0,5
Delsumma	+ 0,5 Mkr
Totalsumma	+ 27,8 Mkr

Miljöpartiet de Gröna yrkar att kommunfullmäktige beslutar om

att fastställa utdebiteringen för 2010 till 19,48 per skattekrona

att den höjda barnomsorgspengen ska gå till färre barn i grupperna

att den höjda skolpengen ska gå till fler lärare

att utveckla fritidsgårdsverksamheten i varje kommundel

att öka anslagen med 2 miljoner kr till fritidshemmen

att införa ytterligare en tjänst på Kulturskolan för att minska kön till populära instrument

att sänka politiska arvoden med 4 800 000 kr

att två gånger om året genomföra ungdomsfullmäktige i Tyresö kommun

att öka stödet till drogförebyggande verksamhet (föreningen Team Smart)

att satsa ytterligare 4 miljoner kr på miljö- och klimatåtgärder, med ytterligare en heltidstjänst på klimatområdet

att öka andelen ekologiska produkter och klara nationella mål på 25 % till 2010

att införa genusbudgetering i Tyresö kommun för att säkerställa att skattemedlen fördelas rättvist mellan kvinnor/män och flickor/pojkar

att initiera fler hälsofrämjande och hälsopedagogiska verksamheter under 2010

att i bifalla Miljöpartiet de Grönas förslag till budget för år 2010